

Typy obszarów wg rozmieszczenia ludności

- **ekumena** - obszary stale zamieszkane i zagospodarowane przez człowieka,
- **subekumena (paraeumena)** - obszary okresowo zamieszkane i wykorzystywane gospodarczo,
- **anekumena** - obszary niezamieszkane i niezagospodarowane przez człowieka (*bezludne*)

Czynniki określające rozmieszczenie ludności świata

- warunki środowiska przyrodniczego (klimat, warunki wodne, wysokość nad poziom morza i ukształtowanie powierzchni, odległość od morza, występowanie złóż surowców mineralnych);
- warunki ekonomiczne (ogólny poziom rozwoju, rynek pracy, polityka rozwoju gospodarczego itp.)

Cechy rozmieszczenia ludności świata

- ❖ ludność zajmuje ok. 10% pow. lądowej Ziemi,
- ❖ prawie 90% ludności świata mieszka na półkuli północnej,
- ❖ większość ludzi na świecie mieszka w strefie klimatu umiarkowanego oraz na nizinach,
- ❖ większość ludzi zamieszkuje wybrzeża mórz i oceanów oraz doliny rzek.

Ludność świata wg kontynentów w 2007 r.

	mln	%
Świat	6650	100
Afryka	960	14,5
Azja	4020	60
Europa	730	11
Ameryka Łacińska	572	9
Ameryka Północna	335	5
Oceania	33	0,5

Obszary koncentracji ludności świata:

- **wschodnioazjatycki** (Nizina Chińska, Japonia, Korea Pd., Filipiny) – skupiający ok. **1,6 mld**,
- **południowoazjatycki** (Indie – delta Gangesu i Brahmaputry, Pakistan, Bangladesz) – **1,3 mld**,
- **zachodnioeuropejski** (obszar od Londynu, wzdłuż Renu, kraje Beneluxu, Ile de France) – **300 mln**,
- **północnoamerykański** (rejon Wielkich Jezior i wschodnie wybrzeże Atlantyku w USA) – **200 mln**.

Kolosal demograficzne (mln)

11 w 2006 r.

1.	Chiny	1 314
2.	Indie	1 095
	UE-27	487
3.	USA	300
4.	Indonezja	245
5.	Brazylia	188
6.	Pakistan	166
7.	Bangladesz	147
8.	Rosja	143
9.	Nigeria	132
10.	Japonia	127,5
11.	Meksyk	107,5

18 w 2050 r.

1.	Indie	1 600
2.	Chiny	1 500
3.	USA	400
4.	Indonezja	340
5.	Nigeria	300
6.	Pakistan	268
7.	Brazylia	207
8.	Bangladesz	205
9.	<u>Etiopia</u>	200
10.	<u>Dem Rep.Kongo</u>	182

Okresy przyrostu ludności:

- **do XVIII w. – powolny wzrost liczby ludności,**
- **od XVIII w. do I połowy XX w. – wzrost przyspieszony,**
- **od 1950 r. – wzrost bardzo szybki (eksplozja demograficzna).**

Clocks Population World

7,060158541

27 września 2012, 21:04

www.geostrefa.pl

Fazy rozwoju demograficznego

Ruch naturalny ludności

- obejmuje zmiany w populacji ludzkiej na skutek: urodzeń i zgonów, zawierania oraz rozwiązywania związków małżeńskich.

Przyrost naturalny

Przyrost naturalny – różnica między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów w danym okresie na określonym terytorium („saldo” ruchu naturalnego);

⇒ współczynnik przyrostu naturalnego – przyrost naturalny w przeliczeniu na na 1000 ludności.

$$W_{pn} = \frac{U_t - Z_t}{L} \cdot 10^3 \quad [\text{‰}]$$

PRZYROST RZECZYWISTY =

przyrost naturalny + saldo migracji zagr.

$$PR = P_n + SM$$

Dzietność – liczba dzieci przypadająca na
1 kobietę w wieku prokreacyjnym (15-49 lat)

- ❖ dla zachowania prostej zastępowalności pokoleń
wsk. dzietności powinien wynosić **2,15**
- w KWR 1,2-1,3 (tendencja spadkowa);
- w KSR – max. w Afryce 5,8;
- w Polsce **1,29** (*miasta 1,16, wieś 1,50*).

Eksploracja demograficzna **(bomba demograficzna)**

- szybkie tempo przyrostu rzeczywistego ludności w danym regionie

$$P.rz. > 3\%$$

Czynniki eksplozji demograficznej w KSR:

- wysoki udział ludzi młodych,
- bardzo wysoka stopa urodzeń żywych (3-4%),
- spadek liczby zgonów (wydłużenie okresu trwania życia),
- model wielodzietnej rodziny, kształtowany przez religię, kulturę oraz środowisko zamieszkania,

Struktura demograficzna

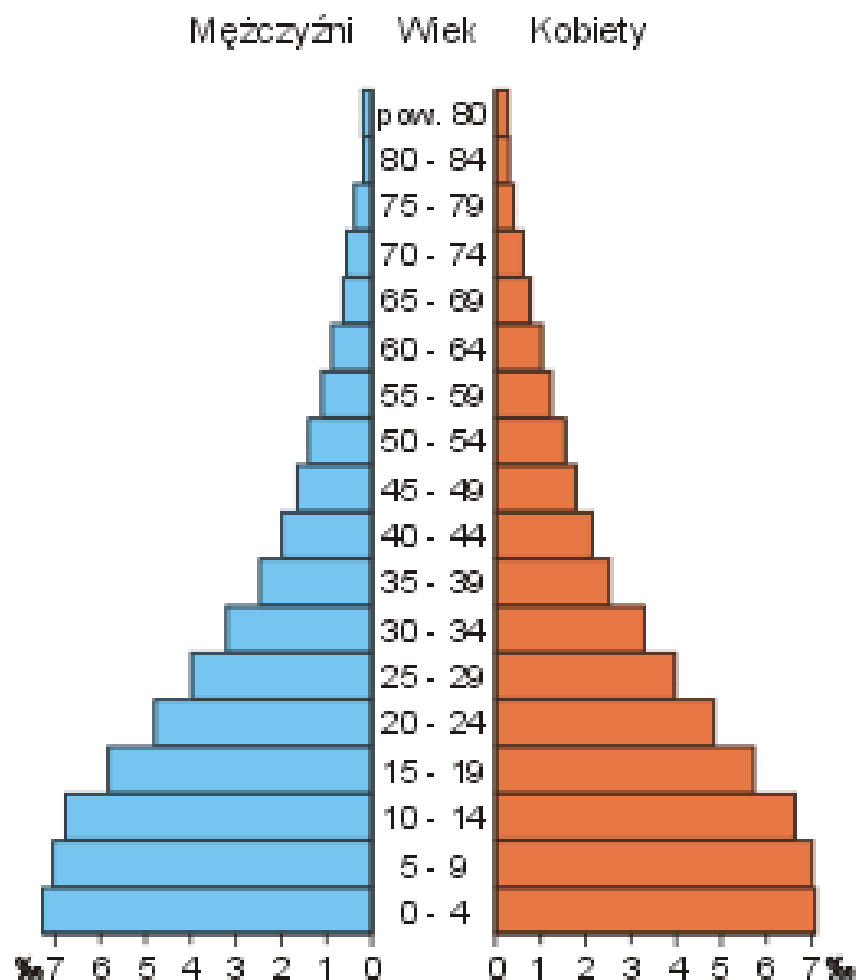
**Struktura demograficzna jest to struktura
ludności wg płci i wieku**

⇒ **jest uzależniona od przyrostu naturalnego oraz od
przyrostu (ubytku) migracyjnego**

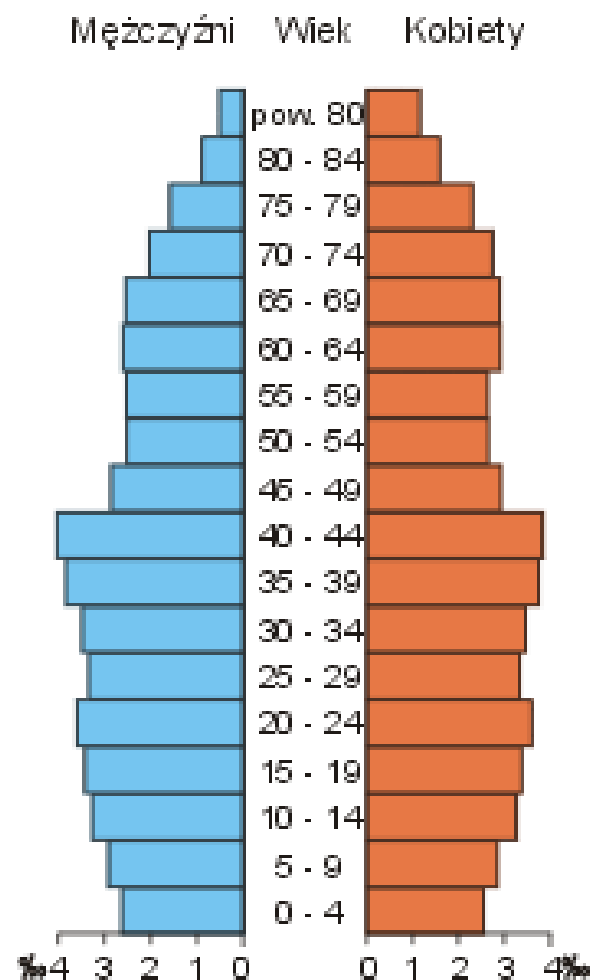
Piramidy wieku ludności

- społeczeństwo "młode" (Meksyk) i "stare" (Szwecja)

MEKSYK

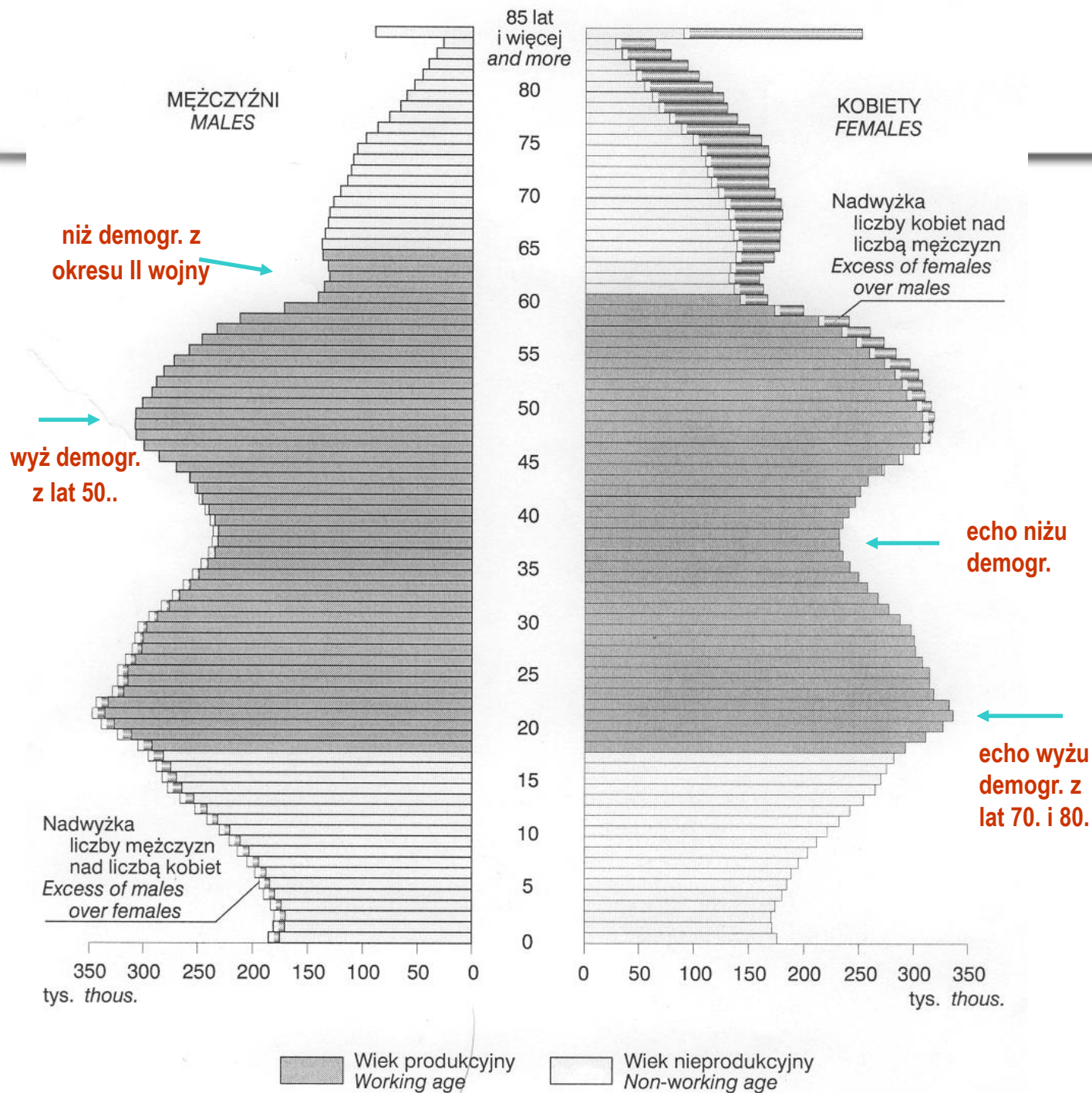

SZWECJA

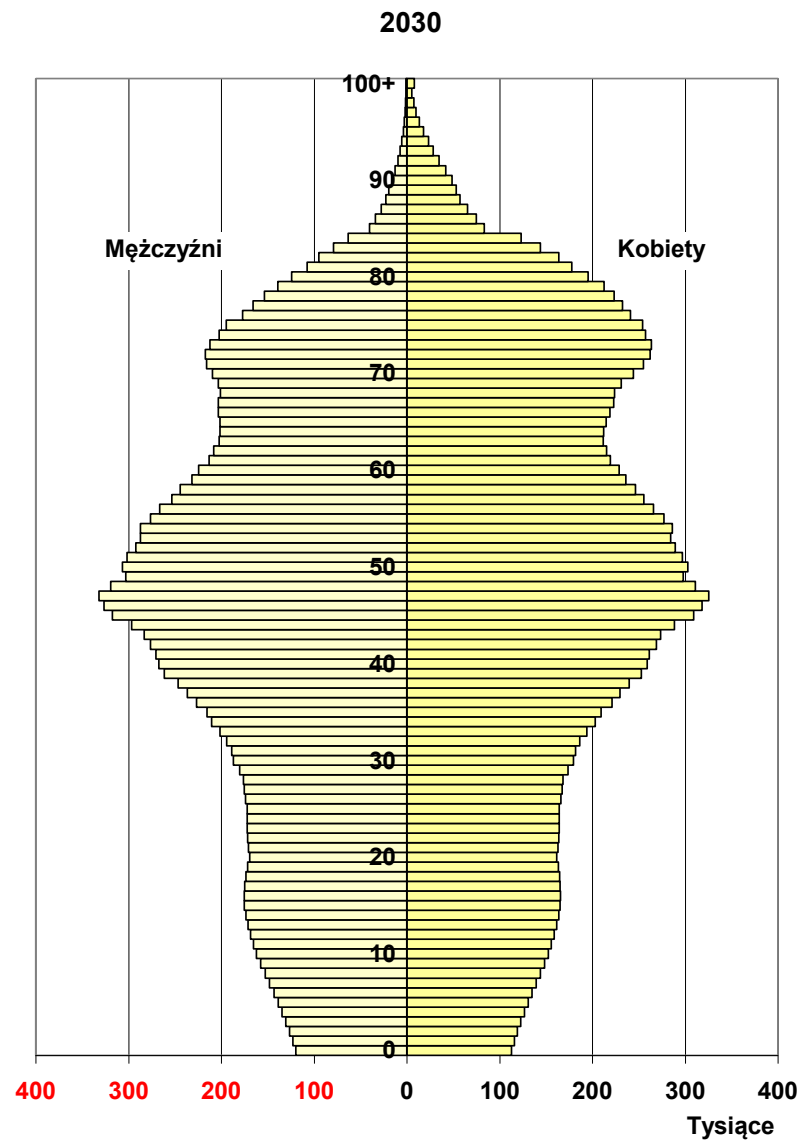
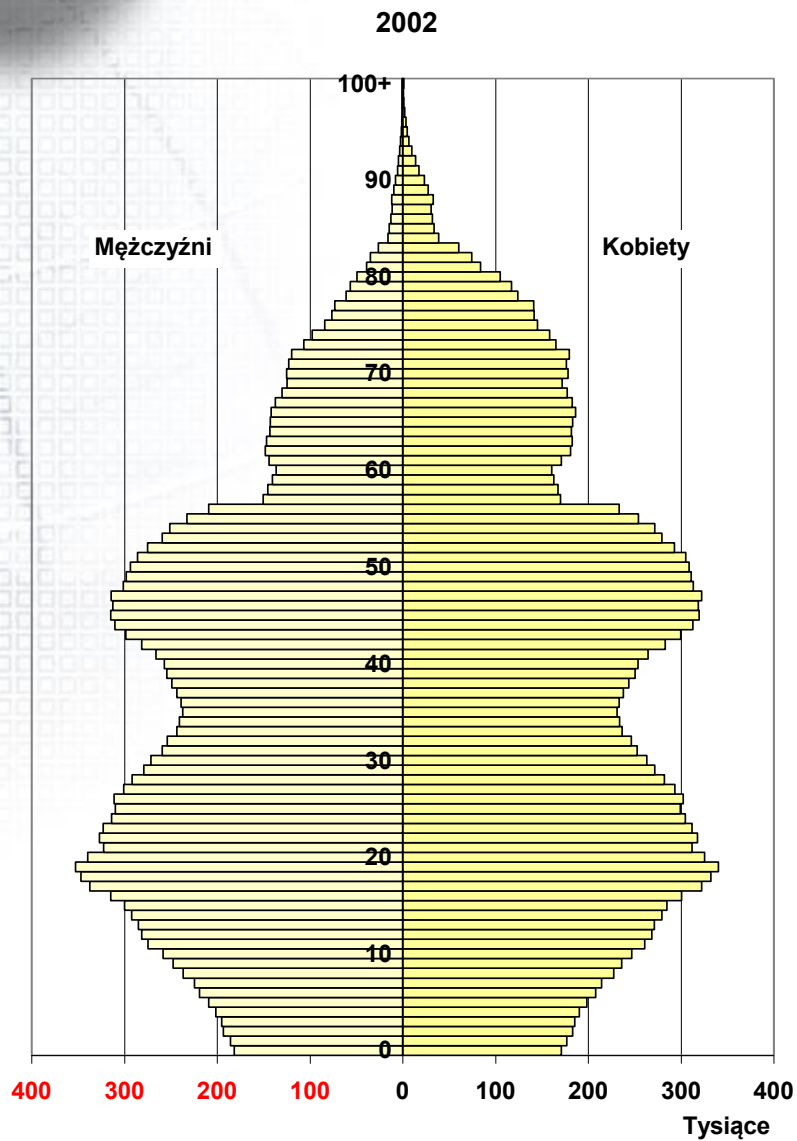

Piramida wieku ludności Polski w 2006 r.

Ludność wg płci i wieku w 2002 i 2030 r.

Migracje ludności

Migracja (z łac. *migratio* – wędrówka) oznacza przemieszczanie się mieszkańców kraju lub regionu;

⇒ jest to zmiana miejsca pobytu mieszkańców kraju lub regionu, spowodowana czynnikami natury ekonomicznej, ekologicznej, społecznej lub politycznej itp.

Przyczyny współczesnych migracji:

- ekonomiczne - wynikają ze zróżnicowania dochodów ludności i poziomów bezrobocia,
- polityczne – są związane m.in. z konfliktami zbrojnymi oraz naruszeniem praw człowieka,
- ekologiczne – ze względu na skutki klęsk żywiołowych i katastrof ekologicznych oraz skażenie środowiska

Bariery migracji:

- ⇒ geograficzna,
- ⇒ polityczna,
- ⇒ prawno-administracyjna,
- ⇒ językowa,
- ⇒ kulturowa,
- ⇒ psychologiczna,
- ⇒ infrastrukturalna.

Podział migracji

1) ze względu na czas trwania:

- ⇒ stałe,
- ⇒ okresowe (w tym sezonowe),
- ⇒ wahadłowe,

2) ze względu na kierunek przebiegu:

- ⇒ emigracja,
- ⇒ imigracja,
- ⇒ reemigracja,
- ⇒ 1) miasto-miasto, 2) miasto-wieś, 3) wieś-miasto, 4) wieś-wieś,

Podział migracji

3) ze względu na zasięg terytorialny:

- ⇒ **wewnętrzne** – przemieszczanie się wewnątrz terytorium danego państwa lub jednostki terytorialnej,
- ⇒ **zewnętrzne** – przemieszczanie się ludności z jednej jednostki terytorialnej lub politycznej do innej (przyjazdy i wyjazdy zagraniczne);

4) **ze względu na przyczyny:**

- ⇒ **ekonomiczne** (zarobkowe, zawodowe),
- ⇒ **pozaekonomiczne** (społeczne, ekologiczne, polityczne, etniczne, religijne, turystyczne);
- ⇒ **swobodne**,
- ⇒ **wymuszone** (uchodźstwo, deportacje, wysiedlenia, repatriacje).

Obszary migracji

- ⇒ obszary emigracyjne – obszary z których ludność wyjeżdża do innego państwa.
- ⇒ obszary imigracyjne – państwa, do których napływa ludność z innych państw.

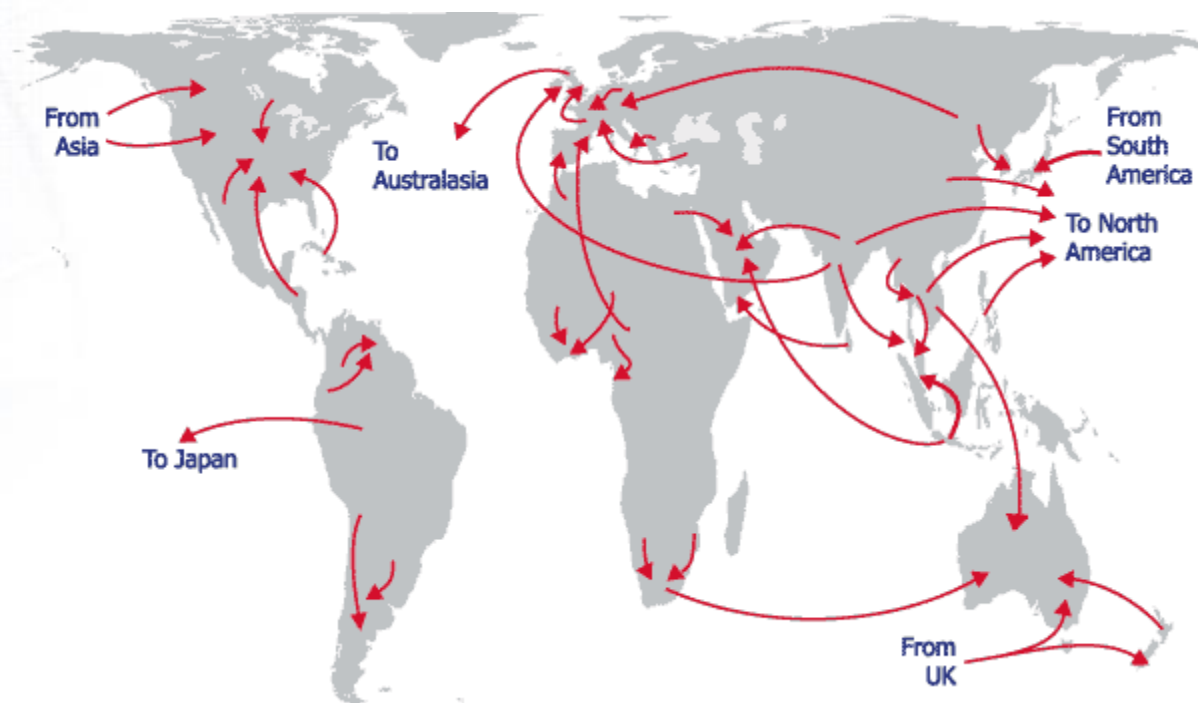

Cechy współczesnych procesów migracyjnych

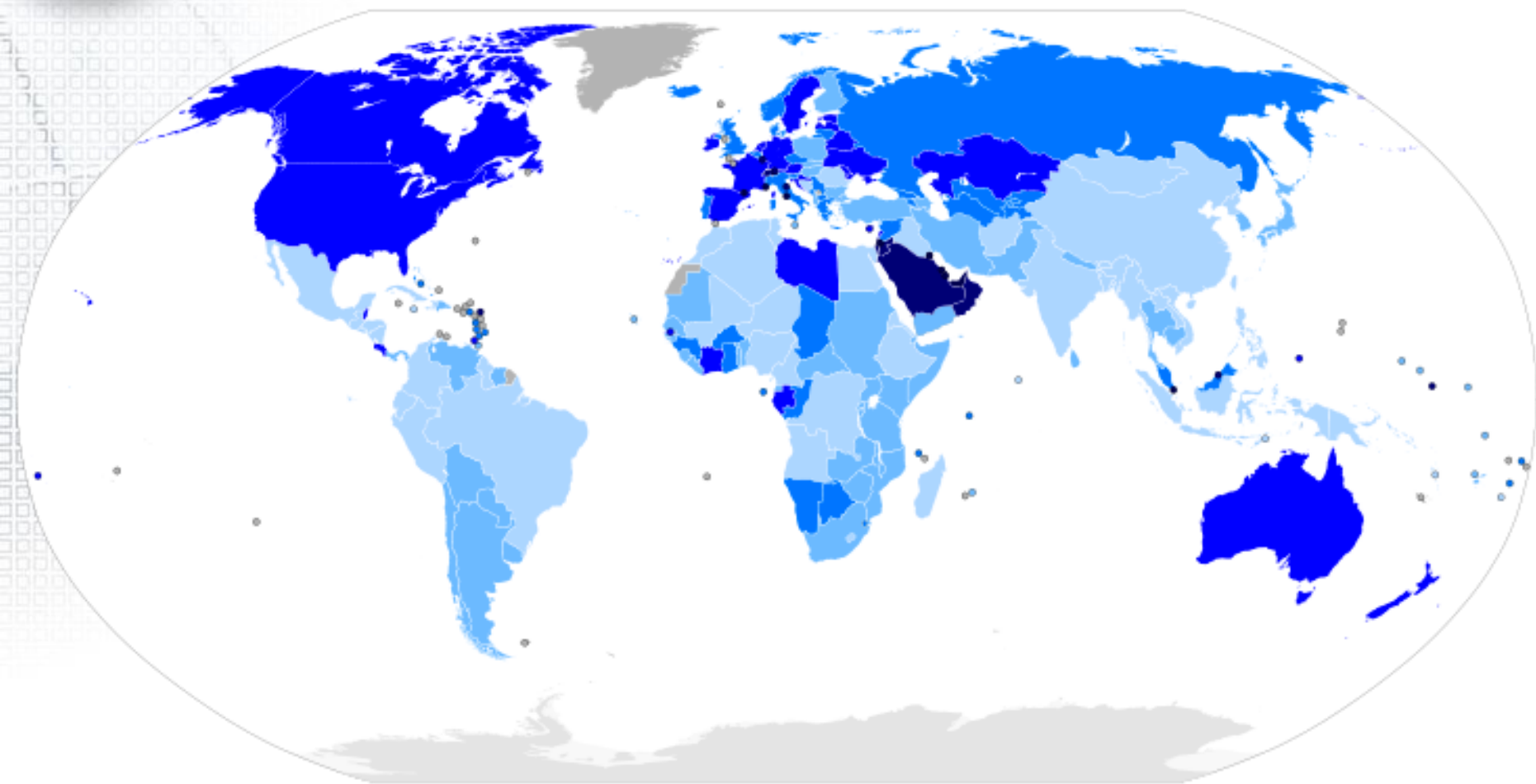
- ⇒ w KSR – dominują migracje ze wsi do dużych miast;
- ⇒ w KWR – migracje są wielokierunkowe, przy czym nasilają się migracje miasto-wieś;
- ⇒ dominują migracje zarobkowe (w poszukiwaniu pracy),
- ⇒ rosnące znaczenie posiada ekouchodźstwo (z powodu przeludnienia, braku wody, skażenia środowiska itp.).

Współczesne fale migracyjne

Państwa świata wg udziału imigrantów w ogólnej populacji

ponad 50%

od 20% do 50%

od 10% do 20%

od 4% do 10%

od 1% do 4%

poniżej 1%

Nowe tendencje w migracjach

- ⇒ nasilenie – migracje będą liczniejsze niż kiedykolwiek przedtem;
- ⇒ zróżnicowanie – brak możliwości określenia konkretnych fal migracji
- ⇒ globalizacja – migracje obejmą cały świat,
- ⇒ feminizacja – większość migrantów będą stanowiły kobiety

Skutki migracji w obszarach emigracyjnych:

- ❖ spadek liczby ludności i gęstości zaludnienia;
- ❖ wyludnianie się (depopulacja) obszarów słabo rozwiniętych;
- ❖ zmniejszenie bezrobocia,
- ❖ zmiany w strukturze społeczno-ekonomicznej ludności
 - „drenaż mózgów”,
- ❖ deformacja struktury demograficznej (defeminizacja, starzenie się społeczeństwa),
- ❖ napływ dewiz do kraju,

Skutki migracji w obszarach imigracyjnych :

- **wzrost liczby ludzi wykształconych (wzbogacenie rynku pracy),**
- **wzrost bezrobocia,**
- **odmłodzenie struktury wiekowej ludności,**
- **wzrost wskaźnika urodzeń oraz przyrostu naturalnego,**
- **mieszanie się kultur i zmiana struktury narodowościowej,**
- **problemy z nieprzystosowaniem się imigrantów do nowych warunków,**
- **nasilanie się problemów społecznych.**

Międzynarodowa migracja ekonomiczna

Koszty:

- Wydatki na podróż
- Strata zarobków w okresie przemieszczania się
- Separacja od rodziny
- Separacja od przyjaciół
- Separacja od otoczenia
- Aklimatyzacja
- Ryzyko związane z poszukiwaniem pracy

Korzyści:

- Wyższe zarobki
- Możliwość edukacji i pracy dla dzieci
- Nowe znajomości
- Wyższa stopa życiowa